

Výuka francouzské výslovnosti se zaměřením na nosové samohlásky

Teaching of French pronunciation aimed at nasal vowels

Jana Rychtaříková

Jana Rychtaříková se ve své diplomové práci zaměřila na průzkum kvality francouzské výslovnosti českých studentů od prvního ročníku střední školy až po první ročník bakalářského studia. Svůj experimentální výzkum založila na analýze autentických nahrávek studentů, a měla tak možnost porovnávat nejen různé nedostatky ve výslovnosti v rámci jedné třídy, jednoho ročníku, ale i ve věkově odlišných skupinách.

První část práce je teoretická, diplomantka zde poukazuje na význam fonetiky a fonologie při výuce cizího jazyka a v této souvislosti uvádí i Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Velmi účelně představuje francouzský fonetický systém, kde se zaměřuje na jednotky tohoto systému, na rozdílnost francouzského a českého systému, zejména pak na zcela odlišný způsob navazování základních zvukových jednotek.

V následující části práce se pak autorka věnuje strategii výuky francouzské výslovnosti, jejím základním metodám, z nichž uvádí metodu artikulační, metodu náslechu modelů a metodu fonologických opozic, ukazuje ovšem, jak v jednotlivých didaktických přístupech – a v jejich neustálém vývoji – se objevuje stále určitý rozpor především mezi „uvědomělou“ či spíše „intuitivní“ výukou. Sama pak ukazuje možnost aplikace šesti po sobě následujících fází pro výuku výslovnosti (Champagnes-Muzar a Bourdages) a pro nácvik správné výslovnosti nosových samohlásek. Jednotlivé samohlásky uvádí do protikladů tak, aby bylo zřejmé, že záměnou kvality jejich výslovnosti se mění význam slova – tedy aplikace fonologického přístupu k dané problematice.

Za velmi zdařilou považují vlastní experimentální část práce, kde autorka analyzuje autentický zvukový materiál. Vypracovala jednotný text pro všechny žáky tak, aby byl plně srozumitelný jak těm, kteří studují francouzštinu čtvrtým rokem (gymnazisté), tak jako studentům prvního ročníku bakalářského studia. Bylo nahráno celkem 95 studentů francouzštiny různé úrovně, kontrolní skupinu pak představují nahrávky rodilých mluvčích, převážně lektorů francouzského jazyka. Diplomantka se neomezila pouze na poslechovou analýzu, ale seznámila se také se spektrální analýzou (program *WinPitch* prof. Philippa Martina). Pomocí této analýzy srovnávala vybrané nahrávky, na kterých lze vidět rozdíl

realizace sledovaných vokálů v lepším či horším provedení, což dokresluje i ověřuje poslechovou analýzou.

V další části jsou podrobně popsány jednotlivé skupiny studentů, jejichž nahrávky byly zkoumány, je uvedena analýza chyb a jejich roztřídění. Diplomantka se zde neomezuje jen na segmentální rovinu, která je hlavním cílem jejího výzkumu, ale poukazuje i na kvalitu suprasegmentální složky projevu a na celkovou úroveň výslovnosti studentů. Zajímavé je zde výsledné srovnání úrovně jednotlivých gymnaziálních tříd a bakalářů prvního ročníku vysokoškolského studia. Velmi dobrou a přehlednou ilustrací jsou i grafy, které názorně ukazují příklady jednotlivých zkoumaných jevů.

Závěrem autorka uvádí, že analýza výslovnosti studentů zřetelně ukazuje na řadu základních nedostatků, které se objevují nejen v průběhu gymnaziálního studia, ale následně pak i ve vysokoškolském studiu, kde mnohdy dokonce přetrvávají.

Diplomová práce Jany Rychtařikové je velmi podnětná, dobře zpracovaná a její výsledky lze ji bezprostředně aplikovat v pedagogické praxi.

14. srpna 2015

Prof. PhDr. Marie Bořek-Dohalská, DrSc.